

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR” ÉS A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET” KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda:
Megyeház.
 Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.
 Kiadóhivatal:
 Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, főúton 2 ik sz. a.

Megjelen: minden vasárnap.
 Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:
 Egy évre 5 frt — kr.
 Félévre 2 " 50 "
 Negyedévre 1 " 25 "

Hirdetési díj:
 háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.
 Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár.
 Nyitattér minden sor 10 kr.

Országos magyar-egylet.

(H. B.) Az „Országos magyar iskola-egylet” február hó 13-án Budapesten megalakult.

A mind élénkebb tünetekben jelentkező magyarosodási mozgalom, mely Grünwald Béla erőteljes kezdeményezéséből fakadva, Bánó József és Ardényi Dezső föllépése által nyert határozott alakot, ezáltal új, messze horderejű stadiumba lépett.

Az országos magyar-egylet célja: a vidéken alakult és alakulásban levő magyar közművelődési és magyarosító egyleteket, melyekből már eddig 30 egylet 25000-nél több tagot számlál, akként egyesíteni, hogy ezáltal a magyarosítás az iskolákban országsszerte szerveztessék.

Az anyag kész. A csoportozatok keretei állanak. Ha egyesülnek, a szétforgácsolt csoportokból erős gárda lesz. Sejt sejtbe esatlakozva, egy az egész országra kiterjedő, öntudatos, nagyban akcióra képes, egy ezél felé hatalmasan törekvő organikus nemzeti egylet keletkezend, mely a magyar állameszme és a magyar nemzetiség biztosítására, elővitelére, a magyar nyelv terjesztésére s társadalmi érvényesítésére a vidéki, megyei és városi magyar egyleteket elevenítő motoraként fog működtetni.

Az „Országos magyar iskola-egylet” felügyelő-bizottsága mult szombaton tartott gyűlésében báró Kaás Ivor indítványára határozatilag kimondta, hogy: „Megyékhez és városokhoz a már eddig fennálló hasonló önálló vidéki egyleteket alakítása végett átír, s ezen egyleteket központi befogadása céljából egyúttal saját alapszabályait kibővítve módosítani fogja.” E módoszatok megalapítása céljából öt tagu bizottság választott. Tagjai: Gerlóczy Károly elnök, Békey Imre, dr. Hoffer, Ney Béla és Hindy Kálmán.

A csatlakozás egyszerűen úgy történik, hogy a vidéki egyletek előjárói tagjaivá lesznek a központi felügyelő-bizottságnak s ezen csatlakozás által elérik a nagy ezél, hogy valamint a német Schulverein, a magyar iskolaegylet is, dacára sokféle elágazásának, csak egy társulatot képezzen s miként a vörös-kereszt-egylet, országos elterjedést nyerjen.

Ha ez eléretett, ha pár százezer tagja van az egyletnek — esekély tagsági díjak mellett is, az egylet jövedelmei nagy összegekre rughatnak s a központ hatalmas anyagi erővel hozzáfoghathat a panszlavizmus kiirtásához, illetve a nagyban magyarosításhoz. A központ ezélul tűzheti ki magának, hogy például Turóc megyét elveszi a tótoktól, vagy hogy Sárosmegyét megmagyarosítja s ily rendszeres agitációval az iskolákban a magyarság terjedésének s az eltörsodás meggátlásának nagyban munkáját végezheti.

A vidéki vezetés jó kezekben van mindenütt, s ha a helyi szervezet helyébe országos szervezkedést állíthatunk, a vezetésre legjobbaink fognak vállalkozni.

S e tekintetben egészen Ardényi Dezsőnek, a „Pozsonyvidéki Lapok” szerkesztőjének nézetain vagyunk, ki elismeri, hogy a fővárosi 5-ös bizottság tagjai szinte jó katonái lesznek a főváros érdekeinek s alkalmasok a vidék és központ közötti tárgyalások során a központot képviselni; de meg kell gondolnunk másfelől azt is, hogy itt nemcsak a fővárost érdeklő helyi vezetésről van szó, de országos mozgalomról.

E szempontból mindenekelőtt kettő szükséges. Először, hogy a jelenleg leginkább helyi s nem épen kizárólag országos tekintélyek kezében levő központi vezetés országos nevet szerzett tekintélyekkel megosztassék. Ily országos tekintélyekül három jeles multú, szép jellemű s nagy jövődőlő név szókik szembe: a Grünwald Béla, a Bánó József és a dr. Kaás Ivor. E három kapacitásnak a központi igazgatás- és vezetésben feltétlenül nyomatékos befolyás biztosítandó.

Másodszor, a mit már említettünk, hogy a már meglévő hasonzélú vidéki egyletek elnökei s e mozgalomban kiváló szerepet vitt egyes jelesek részt vegyenek az 5-ös bizottság tervezetének megbirálásában.

Végül a megyék és önjogu városok alispánjai és polgármesterei szinte az országos központi egylet igazgató-választmányába meghívandók, illetve

az igazgató-választmány ezeknek választottjai által kiegészítendő.

Ilyen tényezőknek együttes közreműködése által megnyerhető az egész nemzet: s minden magyar ember érezni fogja, hogy kötelessége részt venni a magyar nyelv tanításának és terjesztésének nagy munkájában.

A „Pozsonyi magyar közművelődési egylet” felkarolta az országos szervezkedés eszméjét, belépett már az országos szövetkezetbe, most a sárosmegyei magyarosító egyletlen a sor, hogy ezen eszmét felölelve, a központi egyletet hivatalból üdvözölje, kinyilatkoztatván, hogy az országos központi egyletbe belépni kész.

Mi meg ez alkalommal újból fordulunk megénk intelligenciájához s különösen földbirtokosainkhoz az országos szervezkedés eszméjét, belépett már az országos szövetkezetbe, most a sárosmegyei magyarosító egyletlen a sor, hogy ezen eszmét felölelve, a központi egyletet hivatalból üdvözölje, kinyilatkoztatván, hogy az országos központi egyletbe belépni kész.

Mi meg ez alkalommal újból fordulunk megénk intelligenciájához s különösen földbirtokosainkhoz az országos szervezkedés eszméjét, belépett már az országos szövetkezetbe, most a sárosmegyei magyarosító egyletlen a sor, hogy ezen eszmét felölelve, a központi egyletet hivatalból üdvözölje, kinyilatkoztatván, hogy az országos központi egyletbe belépni kész.

Végül nem zárhatjuk be ezikkünket, annélkül hogy egy osztályhoz ne forduljunk, mely anyagi tehetőségeinek mérvéhez képest, ezen nemzeti ügy érdekében oly keveset tesz. Ertjük egyenjogu hazafiainkat, az izraelitákat, a kik, mint azt Pletényi Endre apát-plébános úr magát találóan kifejezte, „jogaik érvényesítésében első kivánnak lenni, de az áldozatokkal járó kötelek teljesítésében rendszerint utolsók.” Felkérjük hitközségük irányadó előjáróit, használják fel e mozgalmat s bizonyítsák be, hogy méltó fia a hazának, fogjanak hozzá hitsorsosaik körében az agitációhoz, hiszen ha szellemi és anyagi nagy erőkkel velünk vállatve fognak a nagy munkához, akkor aztán a magyar nemzetel bátran élhetnek és halhatnak. Mutassák meg, hogy nemcsak tudnak, a miről nem kételkedünk, hanem hogy akarnak is tenni s lépjenek be tömegesen a magyarosító egylet tagjainak sorába.

E hó 24-én tartja a magyarosító egylet évi közgyűlését s mi azt hisszük, miszerint örömmel fogjuk jelenthetni azt, hogy szavunk: a jó mag nem esett terméketlen kopár sziklára!

Községeink anyagi helyzete.

I.

Motó: A nemzeti vagyonsodás akkor érhető el leginkább, ha a községeket anyagi önállóságra juttatjuk.

A község és az állam jövedelmei mutatják az ország gazdasági fejlődését. A szerint a mint egy község és az állam a bevételeket racionális úton fokozni, s a kiadásokat megszorítani képes, oly arányban növekedik a község és az állam gazdasági és kulturális állapota. Eltérések a költség-előirányzat és a tényleges bevételek közt gyakran fordulnak elő, de a deficit fedezése sem kölcsönökkel, sem birtokelidegenítések, sem az emelkedő alónekem által nem eszközölhető — itt csak helyes gazdasági rendszer s a községek öntevékenysége segíthet.

Eltéktve attól, hogy hazánk földmívelése, ipara és kereskedelme a külföldi pénzpiacz által uraltatik, a mi már magában véve elég magyarázó ok arra nézve, hogy miért van nemzetgazdasági existenciánk az esélyeknek annyira kitéve — míg más oknak is kell lenni, mely ezen általános okon kívül, bénítólag hat egész gazdasági életünkre s mely okozza, hogy vidéki városaink és falvaink sem nem szépülnek, sem nem javulnak, hanem ellenkezőleg fokontként mélyebbre és mélyebbre süllyednek s mig egyes pénzemberek az uzsora, a számos bank és részvényes vállalatok útján meggazdagodnak, addig községeink a legszomorubb képet nyújtják a köznép elszegényedésének.

A baj, a lassan nagyobb és nagyobb térre elharapodzó rák nem más mint községeink vagyoni helyzete s a községekre ólomsúlyként nehezede uzsora hitel. Emancipálni kell a községeket a drága hitel hatalma alól, rendezni kell zilált pénzügyeiket, ha csak azt nem akarjuk, hogy koldusbotra jussanak, vagy a stagnációban elzüljenek.

Es itt nem csak a falvakról szölünk. Szó van itt hajdan virágzó városaink jelenlegi siralmas anyagi helyzetéről is. Hiszen már annyira jutottunk, hogy a legprimitívebb elsőrangú szükségletekre: vízcsatornára, világításra, házi iparra stb. ninesen pénzünk. A községi vagyon — a hol van — teljesen pusztuló félben van; hitelük ninesen s minden lépten-nyomon meg van kötve kezük a hitelképességnek e hiánya miatt. De legtöbb község vagyonnal sem rendelkezik: jövedelmei ninesenek s mégis kiadásai napról-napra nőnek; mert hiszen haladni kell a korrall s nagyon természetes, hogy ily körülmények között nem marad más hátra, mint a községi pótdadó emelése.

A községek és községi lakosok pénz és hitelviszonyai évről-évre sötétebb jellegűt öltének. Évről-évre növekszik azok száma, kik hitelle szorulnak s nem lévén képesek olesó hitelle szert tenni, a terjedő uzsora, körmeibe kerülnek.

Az igénybe vett hitel sokon már nem segíthet, mert a hitelszükséglok igen sok községben annyira túl vannak terhelve, hogy már olesó tőkével sem menthetők meg.

Pedig egészséges gazdasági alapon nyugvó községek nélkül nem képzelhető sem helyes elveken nyugvó adórendszer, sem virágzó nemzetgazdasági élet. A községek tehermentes vagyona, a községi lakosok rendezett anyagi helyzete ez ama sok ezerre menő forrás, melyekből az államgazdaság nagy medenceje tápot nyer s ha ezek kiapadnak, a medence sem telhetik meg.

Sokan aggodalommal kísérték községeink pénzügyi viszonyainak fokontkénti súlyledését; ingó és ingatlan vagyonuk elértéktelenítését; a községi pótdadónak válsággal fenyegető rohamos emelkedését. Hogy így nem lehet továbbra gazdálkodni s valaminek történni kell, hogy a lejtőn a gazdasági krízisek örvényébe feltartóztatlanul le ne rohanjanak — ez irányban nines vélemény-eltérés. De mit kell tenni? Hol a mentő eszköz? Mi módon kell a vagyonra, gazdasági helyzetre, hitelképességre, a szellemi és kulturális állapotra nézve oly annyira különböző községeink kritikus helyzetén segíteni?

Legelső lépés a javulásra — ismerni a baj okát, visszamenni s tanulmányozni azt legelső esirában. Ez irányban indult meg — igen helyesen — a községi pénzügyek rendezését ezélő mozgalom. Mindenekelőtt ismerni kell a bajt annak egész nagyságában, csak azután lehet fordulni orvoslásához.

E ezélből következő kérdések tétettek megénk három városához s a hat járás szolgabirájához. Miféle körülmények okozták, hogy a közkakosság hitelle szorult? Tetemes-e azok száma, kik hitelle szorulnak? Ha igen, honnan fedezik szükségleteiket? Az uzsora el van-e terjedve és kik üzik azt? A községi terhek befolyással vannak-e a hitelszükségletre? A községi lakosok közül kik igénylik leginkább a hitelt? A hitell-szükséglok ninesenek-e már annyira tulterhelve, hogy azok olesó tőkével nem menthetők meg? Megvan-e a lakosságban a takarékosági ösztön és gyűjt-e tőkét? A lakosság bizalommal viseltetik-e a takarékpénztárak iránt? Es ha igen, a vármegye felügyelete alatt felállítandó községi takarékpénztárba hajlandó volna-e tőkét elhelyezni? Mily értéket képvisel a község vagyona? Jövedelme elegendő-e arra, hogy a községi kiadásokat fedezze? A hiány mi által fedeztetik? Mily nagy legyen azon tőké, mely a községi lakosok hitelignéncyit kielégíthetné? Lehetséges-e egy községi takarékpénztárak a felállítása?

Hogy e kérdésekre minő feleletek érkeztek meg, s hogy mily szomorú képet nyujt községeink jelenlegi pénzügyi és vagyoni helyzete — arról a jövő számban.

Levelezés.

Kis-Szeben, február hó 28.

Farsang Kis Szebenben. Egy bál, hol 3 pár tánczol. Egy kegyelmes nr adománya. Városi közgyűlés. Vihar a pohárban. Egyszerre csak egy szólhat.

A farsang véget ért, nem mondhatnám hogy az, mint más éveken vig lett volna. Az első bál január 29-én volt: ennek tulajdonképen a kézművesek báljának kellett volna lennie — de miután a kézműipar itten tökéletesen tönkre van téve a nyomor köztük oly mérvet öltött, hogy bizony csak is 3 pár tánczolt s ez is még éjjel előtt — kifáradva hazasietett. A második febr. 9-én az olvasó-egylet bálja, mely annyira sikerült, hogy a könyvtár részére tisztán 65 frtot jövedelmezett: a bál királynéja Zombory Bertalannó ur-hölgy volt. 14-én tartott meg az altiszti bál annyira zsúfolt közönség mellett, hogy feladat volt a teremben mozogni. Mulatott itt boldog és boldogtalan mert bemeneti díj nem volt. Február 24-én volt végre a tűzoltó bál, meglehetősen esinnal, de nem nagy számu közönséggel, annak dacára — miután nálunk nem sok a kiadás — 70 frtot jövedelmezett tisztán. Bár az intelgentia mely ezen egyletnek mely pártfogója teljes számmal megjelent, ezen mulatság is mindjárt éjjel után véget ért. Mindez nem a jólét de a nyomasztó szükség jele. A polgári elem szélszorta jobban érzi azt, s ha panaszkodni szegyel is, de ilyen alkalommal mégis kitűnik, hogy bizony nagy itt a szükség.

Városi közgyűlésünk is volt, folyó hó 23-án. Tudomásul vétetett Roskoványi Agoston nyitrai püspök urnak kegyes adománya, mely szerint a Kis-Szebenben felállítandó kisedővoda alapjára 10 frtot adományozott (tudvalevőleg 5 exzellenziája igen bőkezű, egy római kápolnára 1 millió forintot adományozott) továbbá tudomásul vétetett Hodossy Imre országos képviselő urnak, a tűzoltó-egylet javára megküldött 50 frtnyi adománya.

A többi jelentéktelen tárgyak közül kiemelendő a szebeni sörfőző társaságnak kérvénye, 15 képviselőnek aláírásával ellátva, kik az egy óra járásnyira eső városi majorságokon — állítólagos usus alapján eddig gyakorolt pálinka mérést — továbbra is fenntartani kérik.

Már maga a kérvény oly hanggal volt saturalva, hogy előre látható volt a kitörendő vihar. Beiktatott írott gorombaság volt az. Felolvasása után a tisztí ügyész a kérelem érdemében be sem boesátkozva, határozottan kijelentette, hogy a felforgó ügyben a közgyűlés nem illetékes — mert itt a város és a sörfőző társulat egyiránt érdekelve van, senki sem lehet döntő bíró a saját ügyében, s a sértett fél megsértett jogait a polgári per utján kell hogy keresse. Erre a sörfőző társulat néhány tagja kikötéssel még nem nevezek, megfélekezve a helyről a hol voltak vad lárma közt folytatták alaptalan állításait és csaknem erőszakosan követelték, hogy a közgyűlés részükre döntson s szabad legyen nekik, nem ugy mint az eredeti diploma szól — civibus intra muros — de a várostól több mint egy órajársnyira eső városi majorokon is koresmát nyithatni, de a képviselők nagyrésze sőt magok a sörfőző társulat azon tagjai, kik egyuttal városi képviselők is ellene szavaztak, és keresztül ment azon indítvány, hogy a közgyűlés ezen ügy eldöntésére nem illetékes.

TÁRCZA.

Nyolez párbaj.

Alfréd gróf igen jól mulatott a bálban, honnan csak reggeli 3 óra után jött haza. Lakásán kényelembe helyezkedvén levelet talált asztalán, melynek következő volt a tartalma: „Kedves barátom! igen kérlek, légy szives holnap reggeli hat órakor hozzám féradni. Beesületbeli ügyben kell hogy tanom légy. Számolok reád, valaminthogy hasonló esetben te is reám számolhatnál. Barátod Gusztáv.”

— Az ördögbe is, megörült ez az ember, hogy örökös párbajokat ví! — kiálta fel Alfréd gróf. — Alig hogy egyik sebe gyógyulófélben van, ő már újat keres. Alig tizennégy napja, hogy karját még felkötve hordá s már megint kardhoz akar nyulni.

A fiatal gróf már nem találta érdemesnek lefeküdni, hanem egyenesen barátjához sietett.

— Nos — szólta meg őt — te talán megfogadtad, hogy még a farsang alatt elmettetted magad? Kínálj meg kérlek, egy szivarral s aztán beszéld el, hogy tulajdonképen miért is akarsz már megint verekedni.

— Hogy kivel kell megverekednem — felelé Gusztáv a kandalló tűzét philosophikus nyugodtsággal megigazítva — azt megmondhatom neked, okát azonban nem, mert az titok. Beesületiszavamat adtam ellenfelemnek, hogy az okról senkinek sem szólok s te bizonyára nem fogsz engem arra rábírn akarni, hogy szavamat megszegjem.

— Ez esetben aláztos szolgál vagyok, kedves barátom s te bátran más valakihez fordulhatsz, mert én rejtélyes gyilkosságoknál nem akarok részt venni. Tehát kérlek, egy szót se többet erről.

— De a mikor szavamat adtam!

En azt hiszem uraim, hogy kérvényezni szabad, de miután a világ tőlünk mint nagy részben intelligens polgároktól illemt és tapintatot vár, igen helytelen volt, hogy ezen kérvényben a hatóságot megillető tisztelet helyett a szegletesség, durva fenyegetés és bosszuállás nyilatkozott. Minthogy azonban a 15 aláíró illetlen alakban iri kifejezéseit a közgyűlés előtt visszavonta s az illetők teljes bocsánatot nyertek, eljárásuk feledésnek adatik át.

Igen nagy szükség lenne nálunk a szólás-zabadságot akként szabályozni, hogy valamely tárgyhoz nem hárman négyen egyszerre, de csak egy beszélhessen és reményleni is akarjuk, hogy jövőre miután a közgyűlés tárgysorozata különben is 24 órával a gyűlés előtt az illető képviselő urnak kézbesítetik, oda haza jól megfontolják, hogy mit beszéljenek ha magokat a szólásra feljegyeztetik s akkor aztán egy hatósági testülethez illó parlamentáris alakban nyugodtan előadandják majd-an böles nézeteiket.

r. l.

A Széchenyi-kör és a germanizáció.

A „Sárosmegyei Közöny” újdonsági rovatában megvénk egyik igen tekintélyes és köztiszteletben álló férfira „mélto megbotránkozással” szól a Széchenyi-kör legutóbbi működése, valamint a február hó 16-án Eperjesen megtartott vöröskereszt-egyleti bál rendezésének lefolyása felől: azzal vádolja a kört, hogy ismételtén német előadásokat tartott s feljajdul a felett, hogy a bálban a tánczrendezés megvénk ifjúságától elvonva a katonai elemnek lett átadva: végre szemére veti a körnek, hogy prozelitáskodó törekvéseiben nem az észre és nemzeti öntudatra, de a léha érzéki passziókra, no meg az internacionális jellegű zenedarabok eljátszására helyezi a fősúlyt s a komoly felolvasások üres falaknak szólnak.

Engedelmet kérve a köztiszteletben álló férfiuól, a ki önmaga is egész naivul megjegyzi, hogy „a részleteket pontosan és alaposan nem ismeri” (de azért itél elevenek felett), bátrak vagyunk azon állítására, mintha a kör német előadásokat rendezne, vagy tartana, egyszerűen azt mondani, hogy az nem igaz. A német előadásokhoz a körnek semmi köze, ezeket mások rendezték s ha van kifogása a támadó urnak, azzal jobb lett volna a városi szinügyi bizottsághoz fordulnia. A mi a léha mulatságokat (értsd alatta, hogy a kör havonkint közvesorával egybekötött zeneestélyt tart), erre az a szerény megjegyzésünk, hogy a kör nem pusztán kulturális, hanem városunkban egyuttal ama egyetlen hozzáférhető társashely is, hol a társadalom különböző osztálya egymással érintkezik, még pedig sem a demokratikus, sem a kulturális elvek kárára.

Az sem áll, mintha a kör helyiségei felolvasások alkalmával mindig üresek volnának. Alkalma lehetett a mélyen tisztelt levlélírónak — ha ugyan tagja a körnek — megjegyződnie, hogy Lasztkay László, Irányi Dániel, Kyss Géza, Sztankay László és Hörk József urnak felolvasásai alatt sohasem hiányzott a műértő közönség.

Az sem áll, mintha a magyar zenedarabok eljátszása csak fehér hollóként fordulna elő. Műzenénk — fájdalom — nem nagyon gazdag eredeti művekben, de azért Liszt, Erkel, Schauer, Gold-

mark műdarabjaiból minden programban fel van véve egy-egy piece, s a műzene, jellegénél fogva egyáltalán kívül állván a nemzetes jellegű kulturális tényezőkön, sem nem germanizál, sem nem magyarizál.

Ezt teszi a dal. A dalnak van nemzetes zománca. De a dalt a Széchenyi-kör vegyes dal-kara kiváló gondnal műveli és ápolja, s fellépése a kör zeneestélyeinek mindenkor fénypontja szokott lenni.

Leginkább lep meg bennünket azon rendszeresen felmerülő indirekt támadás, mely minden alkalomkor, midőn a katonai elem a czivilekkel érintkezik, amaz ellen intéztetik. Panaszkodtunk soká azon disharmonia felett, mely a czivil és katona között létezett. Most, hogy városunkban nagynehezen sikerült ama érintkező pontokat fellelni, hol a két elem sok jóakarattal, de minden kezdeményezéssel együtt járó egyes apró félreértések előfordulása mellett érintkezik, most egyes urnaknak ninesen kedvesebb dolguk, mint a kákán esemőt keresni. A katonai elem nem vonta el a tánczrendezést megvénk ifjúságától. Itt az a baj, hogy nagyon kevés a czivil tánczos s ezek között igen kevés a tánczrendező — azért lett a helybeli tisztek között is négy a rendezéssel megbízva s egészen meg voltak lepve, midőn megtudták, hogy germanizáló tendenciákkal insinuatnak, s erre, hogy a magukkal hozott jóakarattal külsőségekben is tanúsítsák, az utolsó bálon a négyeseket magyarul rendezték.

Ismételve kell ki emelnünk, hogy a helybeli tisztikar sok jó szándékat tanusít. Többen a dal-egyletbe is beléptek, hol magyarul énekelnek s elkezdve az ezredestől — ki az altisztek részére olvasó-kört alakított, hová magyar lapok is járnak — a hadnagyokig, részükrol öszinte, minden mellékgondolat nélküli közeledés tapasztalható a czivil elemhez.

Kár az alig megkötött egyetértés szálaít aprólékos és előítélet-sugallta tendenciákkal összekuszálni s megrovásokat osztogatni ott, hol jóakarát s egyes kisebb baklövések elnézése mellett, a jó viszony intenzivitása csak erősödnek.

Fővárosi level.

(Rendőrség okozta való-pör. — Párbaj és kaszirnő. — Amerikai as ajándat. — Hirlapirói baklövés. — „Vén kupecz.”)

Budapest febr. 27.

Annak a históriának, a mely szerint egy marquis által fentartott kártyabankot a rendőrség szétugrasztott, egy sajátos epizodszerű következménye foglalkoztatja most a főváros kíváncsiasait: a mi tekintve a tárgy érdekességét és pikkantériáját — igen természetes is.

A dolog így áll.

A kártyázó urnak téli kabátjaik hátrahagyásával menekültek az ablakon keresztül s így a mi ügyetlen rendőrségünk csak a téli kabátokat tartóztatta le. A vitézül letartóztatott téli kabátok egyikének a zsebében a többek között egy erősen kompromittáló szerelmes levél is találatódott, a mely levél azután a rendőrség által tévedésből egy másik téli kabát zsebébe téteztet. Ez az első rész.

Mikor azután ennek a téli kabátnak a tulajdonosa jelentkezett a rendőrségnél s megtalálta a kérdéses levelet: első gondolja volt felvinni a kaszi-

zelmed elé varázsolni e szép asszonyt. Azok a szemek . . . az az arany szőke haj, azok a szoborszerű körvonalak! . . . Ily körülmények között könnyen elgondolható, hogy ez asszonyt a csodálók egy egész serege körülrhajozta. Ha este megjelent a bálban, a tánczosok jó hogy széjjel nem szakgatók, de mivel mindenkiel természetesen nem tánczolhatott, hát volt elég titkos ellensége is.

A némes lordot pedig misem érdekelté kevésbbé, mint az, hogy neje tánczol-e vagy sem. Ott ült egy játszóasztalnál s ugyanazon egykedvűséggel vesztett mint nyert. A mellett egy szót sem szólt, de annál többet ásitozott.

De hogy a dologra térjek, meg kell jegyez-nem, hogy lady Arabella úgy járta a keringőt, mint akár egy mennyországbeli angyal. — Megjegyzem továbbá, hogy engem sohasem utasított el, ha tánczra kértem: ebből aztán azt következtették, hogy köztünk bensőbb viszony áll fenn, a mi azonban nem volt ugy. En ugyan — mint gondolhatod — igyekeztem szívére hatni, a nélkül azonban, hogy nevezetesebb sikert arattam volna. — Később a fővárosban ismét volt alkalmam a szép ladyvel találkozni s nagy örömömre észrevevém, hogy nem vagyok neki közönyös, sőt hogy Arabella szeret. Néhány hónapon át csendességben éltük a boldog szerelem világát, míg egy nap a lord egy névtelen levél által viszonyunkra figyelmessé lön téve. Ó ennélfogva ezélszerűnek tartá nejevel bizonytalan időre egyik, a főváros közelében fekvő jószágára vtsszavonulni.

Nem irhatom le neked, mit éreztem akkor, midőn Arabella erről értesített. Azt ír nekem, hogy nem élhet nélkülem, a miért is gondoskodott róla, hogy közelében időzhessek s ha én csakugyan szeretem, jöjjenek el azon városba, melytől a vár csak egy órányl távolságra esik s éjjeltájban a park ajtajához legyek közel.

Ugy is lön, a kitézőtt órában ott valék a kitézőtt helyen. Arabella sötét folyosókon s számos

nóba s ott mutogatni fünek-fának mindaddig, míg levélirónójának férje is el nem olvasta és azt nem kérdezte: „ki az a gazember a kinek ezt a levelet írták?“ Ez a második rész. A férj azután elkezdett kutatni a levél tulajdonosa után, de még mind ez ideig hiába. A válpórt azonban megindította az asszonyka ellen, aki ez időtáiban a rendőrség legnagyobb ellensége. De hát hogy is ne. Ez a harmadik rész. A megtalálásról és párbajról szóló negyedik rész még csak ezután következik. Ha ugyan az érdemes férj épen úgy nem jár a esábitó keresésével, amint a rendőrség a postatolvajokkal.

Tollam alá esuszván a „párbaj“ szó is, lehetetlen meg nem emlékezni egy véres párbajról, a mely nemrégiben azzal ért véget, hogy a lövöldöző urak egyikét oldalba bökte egy golyó. De hát ennél az esetről nem annyira az eset érdekes, mint a főváros maró okoskodása.

A két lövöldöző azért állt egymással szembe, mert az egyik rosszat beszélt egy kaszírőről. A párbaj nyilvánosságra jutása után a főváros minden kaszírője azt hitte, hogy őmiatta történt az eset.

A mire a főváros maró nyelve mihamar azt az igaz megjegyzést tette:

— Hát hiszen hihetik is, mikor mindnyájáról rosszat beszélnek.

A kaszírőről megint jut valami az eszembe. Mikor a nagy népszerűségű Spangáékat a szalonba öltözött kozarek a pokol felé expedáltak a mikor a lapok megint többször tudósításokat hoztak erről az esetről, a többek között Spanga volt kedvese is divatba jött.

Ennek folytán egy lapszaladonc — ha nem esalodom a „Napló“ reportere — felkereste e hölgyet s kérdezősködött tőle egyről-másról.

Ekkor beszélt el neki ez a hölgy, hogy a kivégzés előtt egy király-utcai kávést tett neki ajánlatot, hogy lépjen be hozzá kaszírőnek.

Nem is lett volna valami rossz ízet, ha a hőhéros világ e napján plakátokon hirdette volna, hogy a Spanga kedvese itt meg itt kaszírő.

Ez az utolsó szó meg egy hírlapiról baklövés elmondására készült.

Ebben a hónapban két napilap szűnt meg s így egy esomó hírlapiró néhány napig állás nélkül maradt, a mi különben épen nem tartozik a ritkaságok közé.

Ezt a szomorú esetet egy fővárosi reporter megírta egy vidéki lapnak s az állás nélkül maradt hírlapiróknak egész jószívűleg azt ajánlta, hogy menjenek — favágókna k. Mikor azonban az egyébről is szóló fővárosi levelet megírta, megfellekedezett a favágás ajánlásáról s azt írta alá: „Tuskó“.

„Tuskó“ és ilyen tanács.

A népszínház mult heti újdonsága B e r e z i k Árpád miniszteri tanácsos „Vén kucep“ című népszínműve volt, a mely azonban kevés hatást csinált.

Azt mondhatjuk rá, hogy Berezik is úgy tett ezzel a darabbal, mint a kitanult vén kucep, a ki a gyenge jószágot kicsinosítja, mutatónak teszi s csak szorgos vizsgálat után derül ki, hogy biz az gyenge jószág.

Hja ma már a szindarab írásnál is a külső hatást keressük s nem esoda, ha erősen alkalmazzák a külső mázt.

szobákon keresztül vezetett, míg végre egy ajtó előtt megálltunk. Egy kicsiny, de kényelmesen s izlésesen berendezett szoba ajtaja volt ez. E szobába vezetett engem az én tündérem. Egyik szögletben könyv- s a mellett szivarállványok ékeskedtek s az asztalon minden rajta volt, a mi egy kitűnő estebéd alkatelemeihez tartozik. Hirtelenében megtudám, hogy Elston lord rövid időre elutazott s addig is ezen szoba képezendi lakásomat. Megjegyzendő, hogy annak csak egy ablaka volt fent a magas tetőzetben. E szobában fog felkeresni Arabella, valahányszor ezt tehetni fogja. Oh, de boldognak képzeltem magamat!

Miután a viszontlátás első pillanatainak örömeit teljes mérvben élveztük volt, a szép Arabella magamra hagyott s rám zárta az ajtót. Olvasgattam egyet-mást, jó sokat szivaroztam, hanem aztán meg kell vallanom, már másnap valóságos kétségbeesés vett rajtam erőt, midőn a magas szűk ablaknyílásra tekintettem, melyen át alig egykét napsugár lopódzott be a lakásomat képező négy fal közé. Arabella naponkint az esti szürkület beálltával látogatott meg.

Igy tartott az körülbelül három hétig, míg végre egy szép nap a szokott látogatás elmaradt. Mintegy reggeli két óráig még mindig biztatott a remény. Gondoltam, a nemes lord talán a szokottnál később ment aludni s addig Arabella nem jöhet. De mikor már a kettőt it elűtötte, nyugtalanúságom a tetőpontra hágtat s így elképzelheted, minő volt az éjszakám. Másnap reggel minden legkisebb zajra felültem. — De bizony minden oly esődes volt és maradt, mint akár egy sírbolt. Este, sőt éjjel, reggeli két óráig ismét kecségettem magam a reménnyel, miut előtte való nap, de bizony hiába: Arabella csak nem jött.

Most már komoly aggályok ébredtek fel bennem s azon gondolatra jövék, hogy Elston lord valószínűleg nyomára jutott ittletemnek. Ahhoz járult, hogy az élelmi szerekből már az előtt való

A színészek is a külsőségre fektetik a fősúlyt: hanem erről most hallgassunk, ezt a vidékiek jól tudják, hiszen Palmay Ilka a vidéken vendégszerepel.

Murai Károly.

Eperjes 1884. február 27. n.

Az eperjesi jót. nőegylet bálja.

Lezajlott a farsang s mi marad utána? szürke hamvazó szerda, por és hamujával emlékeztetve a bál királynőket s azok udvari személyzetét, hogy e por készen volt már a farsang elején s az életmes udvaroncok tele marokkal szórt belőle a könnyű nyílvők szemébe. — S por, hamú lerakodott a várt leányok nyeregő várainak köfokára képezve ama vékony termő földréteget, melyből a férjhez menni vágyó leányok mirtus virága a közlő zöld farsangon talán-talán kihajt.

Közönségünk február hó 26-án búcsúzott el Carneval herceg ő fensége a Sárosmegyei jótékony nő-egylet árvaháza gyámoltjai javára rendezett bálon, igérkezve a jövő esztendei viszontlátásra. — Tagadhatlanul minden tényező közremunkált arra, hogy e bál jóhírű elődjét is messze túlszárnyalta, fény, pompa, fesztelen jó kedv szóval siker tekintetében.

Kit a ezél nemes volta, ki az emberbaráti szeretet a jó tett édes érzete érintetlenül hagyott volna is, nem szabadulhatott a varázs hatalmú vonzás elől, mit a bál anya Kubiya Albertné ő nagyságának az előző évekből ismert s tegnap is egész teljességében kifejtett szeretetre méltósága, nagysága s aprót lekötöző nyájás vendégszeretete s figyelme jó. Eperjes városa zsúfolásig megtelt nagy termének legutóbbi zugába is kiszárgzott. A bálbizottság elnöke Haisch Berta urnő s az egyleti választmány minden tagja — mintha az árvaház valamennyi gyámoltja édes gyermekök lett volna, — a nemes ügyhöz méltó nemes buzgalommal mindent elkövettek, hogy a nő-egylet bálja, a mostoha viszonyok folytán legalább egyidőre beszünt sárosmegyei urak bálját, az uriasan mulatni vágyó közönséggel feledtesse, és buzgalomuk nem veszett kárba. — Carneval herceg bevonulása, az élőkép csoportozatok, jelesül: kártya vető képlet, Torquato Tasso, Alfonso Ferrarai herceg udvara, keleti arabs kereskedő, május hónap, esőszakos jelmezben — a maguk változatosságában és fényében, a korhű jelmezek kicsiben XIV. Lajos fontenebéli ünnepélyét varázsolták élénk s szép hölgyeiről híres vármegyénk szegénységében is gazdagnak mondhatta magát látva, mi kincseket bir hölgyeiben.

A polonaise — 120 pár, a négyeseket 140 pár táncolta, a mulatságnak reggel lett vége, s az árvaház javára eső 300 frt jövedelem legkésebb illustratija a bál sikerült voltának s ösztön a derek egyletnek a közönség táncolatására.

Hogy micsoda kosztümök voltak? Azt leírni lehetetlen. Kezelve India özvegyeinek keletiesen csábos ingeröltözékeitől, végig az arabs, gazellák, jerikói rózsák, a klasszikus hellasi leánykák, az ábrándozó odaliskok, az olasz fiametták s sevillai madonnák, mind voltak képviselve. Kiválólag kitűnt Szinyei Pálné (Stuart), Görgey Béláné (görög), Szinyei Józsiné (incroyable) Weigel Kovácsy Paula (odalisk), Szinyei Letti (IV. Henrik), Farkas alczredesné (rococo), Hruska Lajosné, Krajzell Mal-

este kifogytam, így hát még az éhség így gyötört. Ki tudja — gondolám — talán az egész csak kelepce volt, s Arabella rászedett engem.

Vége gyötrelmetjes, hosszú órák után ajtonyitást hallék. Oda füleltem. A szomszéd szobában idestova járkáltak, míg tíz perc múlva ismét teljes esend állott be. Vártam, figyeltem, de ütötte a három órát is, anélkül, hogy legkisebbbe nesz lett volna hallható.

Vége a folyosón lassu kimért léptekkel látszék valaki közeléni. Vajjon ki lehet: Arabella-e? Ah azok egészen más léptek voltak. — Most már mindeure el valék készülvé. Néhány pillanatra rá lord Elston állott előtem s megvallom, midőn így némán, ridegen s komolyan, mint akár a Don Juan-bei parancsnok szobrát magam elé jönni láttam, kissé elhagyott a bátorság.

Két lépésnyire az ajtótól megállt s merően szemembe nézett, mintha teljes bizonyosságot akart volna szerezni kilétem felől. Aztán a szoba közepébe lépett s körülnézte magát benne. S mindezt oly nyugodtsággal tevő, mintha valami venni szándékozó tartana szemlét a szobában lévő tárgyak fölött. E különös embernek egyetlenegy arczizma sem árulá el, hogy tulajdonképen mi a szándéka.

— Három óra van — szólalt meg végre — nines veszíteni való időnk. Kövessen ön engem.

Követtem őt a salonba, hol mindjárt az első ablak közelében egy kúntőféle hideg étellekkel s borokkal gazdagon megrakott asztal volt felállítva. Feltűnt nekem, hogy csak egy személy részére van teríték.

A lord kezével intett, hogy foglaljak helyet. S én bizony e különös modor daczára sem kínálattam magam: nem esoda különben, mikor harmincz óráig bójtöltem.

Igyekeztem a lord hideg phlegmáját s közönyt lehetőleg utánozni, mialatt egy csirkészarnyat ettem. A lord pedig keresztbe font karokkal fél s alá sétálgatott, anélkül, hogy csak egy tekintetre

vin, Stéger Ubaldné, Bancsó-Hajtsch Vilma, Mo-sánszky Gyözöné, Neudecker Jenny, Nehrer Aranka mindnyáján spanyol udvarhölgyek, továbbá Bayer Margit (franciai pótrnö), Kovaliczky Jolán (rococo), Berthóty Vilma (franciai rococo bordó ezüst dísz), Kuzmik Margit (ó germán), Kuzmik Jenny (görög), Zsarnoviczky (pierette), Kolár Berta (virágárusnő), Bánó Zsófi (halászléány), Hazslinszky Irén (olasz nő), Kovácsy Mariska (üstökös), Hajtsch Ilka (ezigánynő), Kéler G. (tél) úrnők kosztümje.

Kosztüm nélkül ott láttuk: Pulszky Gézané, Duka Róberné, Semsey Cornélie, Péchy Ámlrasné, Ruttkay Anna, Winkler Andrásné, Sztankay Irma, Urbán Károlyné, Péchy Natalie, Ghillányi Mari urnőket, Boer Gizella, Semsey Natalie, Bornemisza Szeraphin, Péchy Melanie, Semsey Margit, Usz Ottil, Dosseffy Etelka, Mész nővérek, Makoviczky Gizella, Schmidt Ilka, Schulek Thea kisasszonyokat.

Nem vagyunk részrehajlók, ha kimondjuk, hogy az idej eperjesi bálók között — bár kifogás egy ellen sem emelhető — minden tekintetben az utolsót illeti meg az elsőség.

Farsang után bójt, bál után . . . álom talán? Dehogy! Pique-niques estély, sőtahangverseny és egy esomó stb.

Köszönet az árvaház derek választmányának a nyújtott élvezetért, köszönet a közönségnek a töke gyarapításáért az árvek részéről.

Hiába! Szépet és mulatságot, jóval és hasznossal egyesíteni tudni: nők titka: másokkal megszótani: erénye.

A nemzet kincsei.

(Az ötvös-műkiállítás.)

Régen letűnt, régi jó idők meszeszerű hagyományá támadt fel s került össze száz ezer helyről rejtékéből a fővárosban, a nemzeti muzeum palotájába, hogy régi nagyságunk fényét ősmeni s nemzeti önézetünket nevelni tanítson bennünket. Az isten ostarának, hadverő Atilának arany edényeitől kezdve, két ezredévet megközelítő időszak kincseit látjuk itt egybehalmozva, S z t. I s t v á n koronáját, S z t. L á s z l ó, N a g y L a j o s, M á t y á s a z i g a z s á g o s, majd szentegyházaink és főuraink drágaságai ragyognak élénk. A villanylámpák vakító fényességében a mérhetetlen kincseknek szemképrázató özöne, arany, ezüst s a drága köveknél minden elképzelhető faja, igazí Dárius kincse. Nem mondunk sokat, ha 25-től 30 millióra becsüljük az ország minden részéből sőt külföldről is itt egybehalmozott mesés kincsek értékét. S mindez miért? Hazai iparunk jövődőlvirágztatásáért.

Az iparművészeti muzeum elhatározta, hogy a mult évi könyvkiallítás mintájára a hazai ötvös, vagyis aranyművesség régi emlékeiből szintén kiállítást fog rendezni azon czélból, hogy ez iparunk hajdani virágzásáról úgy magunk meggyőződhes-sünk, mint arról a külföldet is meggyőzzük, miszrészt pedig iparosainknak példát nyujtsunk, ösztönözzük különösen ötvöseinket, hogy a külföldi gyári termékkel szemben is vegyék fel újra a harcot s teremtsenek a régi mintára újra beeses és igazi műértékű dolgokat.

Természetes, hogy e főczélon kívül a hazai történet és műtörténet s a régészet tudománya is

is méltatott volna. Nem tudtam elképzelni, mit akarhat velem ez az ember, mert nem ismertem jellemét.

Rövid idő múlva odalépett a lord az asztalhoz, teletöltött egy pohárt borral s egy hajtásra megitta. Aztán óráját nézte.

Tudtam, mire czélok a lord. — Készen vagyok — mondám, s rendelkezésére állok.

Ő nem válaszolt, de lassu léptekkel kifelé indult. Én követtem. Levezetett a parkba. — Alig voltunk mintegy kétszáz lépésnyire a kastélytól, midőn lönyerítést hallék. Meglepetésemben megálltam s azt gondolám, a lord ugyanezt fogja tenni. Azonban tévedtem, mert a lord tovább haladt. — Végre a park széléhez közel az országút felé megpillantám a paripát, mely egy fához vala kötve.

E pillanatban hirtelen lehajolt a lord, mintha valamit fel akarna emelni a földről. Midőn föl-egyesenedett, két kard villogot kezében, melyeket felém tartott. Én csakhamar kész valék a választással. Elston lábam elé dobta a kardot s a misikart megmarkolva azonnal viállásba helyezete magát. — E pillanatban titkos borzalommal eszembe jutott, hogy halottam, miként ellenfelem a legkitűnőbb vívók egyike: azonban csakhamar észre-vettem, hogy kimél engem. A párbaj könnyű sebbel végződött, mely vállamat érte. Mihelyt megpillantá a lord kicsorgó véretem, lehullatta kardját, zsebéből vásznat vett elő s bekötözte sebemet. — Miután ez megtörtént, egész nyugodtan így szóló hozzám:

— Ha az országúton egyenesen előre üget, napfelkeltkor a városban lesz.

Ezzel egyet fordult, hogy a kastélyba visszamenjen. De én megragadtam karjánál s arra kértem, hogy bosszuját másokra ki ne terjessze.

— Majd a fővárosban viszontlátjuk egymást, válaszolá ő hidegen s elment.

(Vége köv.)

őb tápanyagra találunk a temérdek darab tanulmányozásában.

Az elérésére az egész országban bizottságok alakítottak, ezek különösen Ráth György, Ipolyi Arnold s a kiállítás tudós titkára Pulszky Károly és Pulszky Ferencz, a nemzeti múzeum igazgatója, roppant tevékenységének köszönhető, hogy az országos történeti ötvös-műkiállítás ma ily minden várakozást fölmúluló eredménnyel nyílt meg.

A kiállítás első termében jobbra öskori, népvándorláskori, kelta és római korból arany és ezüst díszek és edények töltik meg a szekrényeket: legnevezetesebb ezek közül a II-ik szekrényben a nagy-szent-miklósi híres arany lelet, melyet a Felső-kincstára állít ki. Kancsók, poharak, serleg és egy kürt, egytől egyig sárgaranyból verve. Az egyik eszén görög, a másikon eddigelő még meg nem fejtett fölrás van. Sulya összesen 260 arany. A német tudósok Athanarich göthus király kincsének tartják: de minden valószínűség szerint Atilláéi, kinek épen hadi utja mentén találtak. Az egyik kancsón egy hun lovas és másik oldalán Emese álma domborműben kiverve a turul madárral.

A második terem a kiállítás legnagyobb helyisége az ősi egyházi ötvösmunkákat foglalja magában. Ott láthatók a bizneci művészet maradványai a XV-dik századig, majd a góthikus művészet legszébb alkotásai, utmutatók, olykor méter magasak, püspök-pálesztát s közel 100 egyházi kehely. Leginkább érdekel bennünket bizonyára mindannyi között szent László királyunk ereklyetartó, ezüst, aranyozott mellszobra, a győri kiptalan tulajdona, valószínűleg 1406-17 között készült. Nem kevésbé becsesek első nagy királyunk szent Istvánnak életnagyságúnál nagyobb ezüst mellszobra, a nagy Bernini szobrász műve 1635-ből, valamint egy püspöki pástortob Mátás király korából s egy kehely, gróf Erdődy tulajdona, a hollós ezimrel és Bécs város ezimrel, minden bizonyosan Mátás király idejéből. Ugyancsak itt vannak még az aacheni híres templom kincsei. Az Aujon-házból származó Nagy Lajos királyunk ugyanis ott kapoltat alapított s azt egyházi edényekkel és szerekkel is ellátta. Vannak ezek között ereklyetartó, boglárók, gyertyatartók, ezimerek és képek, mindannyian az Aujon és Magyarország zománczott ezimereivel.

A harmadik terem az igazi kincstár, hol őseink összes régi ékszerével, izlésével s páratlan fény szeretetével bő alkalmunk van megismerkedni.

Itt a középső szekrényben nem kevesebb mint hat darab királyi koronát és egy országalmát látunk együtt. Kettő közül III-ik Béla királyé és nejéé, Ágnes királynéé, mint a kettő Székesfehérvári találatott. Egy lilios korona Margitszigeten és egy másik Nagyváradon találatott. Az ötödik Constatinus Monomachos koronája gyönyörű rekesz zománczott munkával; a legfelső végül a Boeckay István koronája, elboritva gyöngyök, smaragdok és rubintoktól. Mehemed nagyvezér adta át a szultán megbízásából neki 1606. november 12-én, de Boeckay nem fogadta el a vele járó királyi méltóságot. Két szekrény jobbról és balról bámulatos román művü milliót érő drága kövektől ragyogó nyakba való maszákkal van tele. Legszebb közöttük a herceg Eszterházyé. Ugyancsak az övé az egyik sarokban a külön álványon föllállított méter-nél magasabb, művészi boros kancsó, alívaló tállal, s két oldalán következő fölrattal büszkélkedik. Engem chenáltatott Losonczy Antal 1548. a IV. és V. teremben az áldomásos kupák, billikók és poharak, valamint nagy ezüst vert tálak egész tömege fogad. Az egyik jó kora itezesen következő fölrattal van: „Az ki izik XII meg evel, rezege lezen 1574.” Az egészenk befeljezése a mindkét teremben nagy számú és fényes, mindannyi történeti nevezetességű fegyverzetek, s régi módra felszerszámzott kitémött lovak képezik, melyek mindannyian illeken bele a falakat elborító daliás nemzeti és esataképek keretébe.

Tény, hogy soha és sehol annyi műkinese az ötvös művészségnek egyivé halmozva látható nem volt. Ohajtandó volna, hogy ezek látásán föl-lekésülve, még minél több küldeték be, — mert hiszen azért koránt sincs itt még az egész nemzet kinese. Külföldről már eddigelő is számos tudós és műbarát érkezett a kiállítás bámulatára. — A hazai összes vasutak kőjvonatozat terveznek a fővárosba a kiállításra. És így remélhető, hogy az egész ország intelligens közönsége sietend hazája fényes multjának eme fenséges emlékeit megtekinteni, a minőt látni csak századok leforgása alatt nyilhatik egyszer alkalom.

..... i. W. I.

Különfelek.

Pletényi Endre apátplébános ur a „Sáros-megyei Közlöny” utolsó számában szinte lapunk ellen fogott tollat. Minthogy azonban azon, általunk már mult számunkban visszautasított, állításon kívül, mintha mi az egész papságot a magyarosítási

ügyben kegyetlen közönnyel vádoltuk volna, továbbá a megyei r. kath. papságnak sanyaru anyagi helyzetén kívül más czáfoló argumentumot nem hozott fel kétrendbeli czikkünk megczáfolására, ennélfogva nem látjuk szükségét annak, hogy azon kérdéssel: vajjon a megyei papság csakugyan oly szegény-e, hogy az 1-2 frt-nyi pártoló tagsági díjat sem bírni elviselni? részletesen foglalkozunk. Szilárd meggyőződésünk, hogy az egyház mint ilyen, az állam, a földbirtokos osztály és a tanítók mellett, a legerősebb támasza s faktora lehet a magyarosítási ügynek, s hogy a szegény papság is mit tehet a magyarosítás érdekében szellemi supremáciájával, arról lesz alkalmunk a jövő számban szólni, midőn történeti adatokkal kimutatjuk, miért tótosodott el megyénk Tereza és Szekeső völgye, mily küzdelmeken ment át nyelvünk kiszorítása s mily szerepe volt e küzdelemben a lelkesedésnek és iskolának. Alkalmunk lesz ugyanakkor Sallay Mátás föltisztelő urnak, ki tudvalevőleg Elzász és Poroszhon belügyeivel is foglalkozik s ezekből hazánk viszonyaira következtet, megmutathatni, hogy egyes községek nyelvcserejéhez épen nem szükségesek századok s hogy megyénkben volt elég olyan magyar község, mely ötven esztendő alatt eltótosodott.

Márczius 15-ike. Az eperjesi ev. collegium jogi és theologiai testülete az eperjesi dalegyet közreműködésével 1848. évi márczius 15-ének 36-ik évfordulóját, a collegium nagytermében fennti napon délelőtt 11 órakor a következő műsorral fogja megünnepelni: 1. Bevezető ének. 2. Megnyitó beszéd. 3. Szavaltat. 4. Ének. 5. Alkalmi beszéd. 6. Szavaltat. 7. Befeljező ének.

A girált-szvidniki hidak és útnak végleges kiépítésére következő összegek vannak előirányozva: 41 megkezdett és 13 új hidnak kiépítésére 11.176 frt 09 kr.; földmunkákra 18 kilométernyi úton 2197 frt 13 kr.; útkövezet előállítására 20.585 frt 53 kr. Összesen 33.958 frt 75 kr.

Az 1884. évi megyei ujonczjutalék. Horvátország s Fiume kivételével ez évre az újabban eszközölt népszámlálás szerint 34753 ujoncz és 3475 póttartalékos van kivétel. Ezen jutalék fedezésére kiállítandó: az alsó-tárczai járásból 95 ujoncz és 9 póttartalékos; a felső-tárczai járásból 130 ujoncz és 13 póttartalékos; a sírokaiból 99 ujoncz és 10 póttartalékos; a tapolyiból 68 ujoncz és 7 póttartalékos; a szekesőből 107 ujoncz és 11 póttartalékos; a makoviczaiból 59 ujoncz és 6 póttartalékos; Eperjesről 31 ujoncz és 3 póttartalékos; Bártfáról 16 ujoncz és 1 póttartalékos és Kis-Szebenből 10 ujoncz és 1 póttartalékos. Összesen 615 ujoncz és 61 póttartalékos, tehát a tavalyi járulékkal szemben 57 ujonczsal és 5 póttartalékosal több.

A községi és körjegyzők nyugdíja tárgyában kiküldött választmány márczius hó 5-én d. e. 9 órára van egybeülve, mely alkalommal a minden évben a megyei közgyűlésnek teendő évi jelentés jön tárgyalás alá.

A czeméthei fürdő. Czeméthea a fürdőidény május 15-ik napján veendi kezdetét és két részre oszlik. Az első félidény kezdődik május 15-én és tart július 6-ig bezárólag. A második július 7-én és tart augusztus 31-ig. A fürdő érdekében következő reformintézkedések lesznek fogantatva. Egy 30 kros szobáért az egész fürdőidényre 25 frt fizetetik. Szeptember hó 1-től kezdve a szobák bére naponként fizetendő s a napi árákból 50% engedtetik el. Budapestről Czeméthea és vissza utazó fürdővendégek számára, menet és térti jegyek 33% árelengedéssel adatkak ki a magy. kir. államasut által. Társasbéd szemelyenként 75 kr. A fürdő Eperjessel koeciközlekedés által köttetik össze, mely naponta kétszer be és kétszer ki induland.

A szabadságharc-szobor-alapra adakozók és gyűjtők által aláirt összegekről szóló kimutatás. A gyűjtő neve: Lanner Ignác. A gyűjtő iv száma 1874. Klyassó község 2 frt. Krive község 1 frt. Krize község 1 frt. Lófalú község 2 frt. Lukavica község 1 frt. Resso község 1 frt. Riehalvd község 2 frt. Siba község 1 frt. Hervarto község 1 frt. Felső-volya község 1 frt. Alsó-volya község 1 frt. Lanner Ignác körjegyző 1 frt. Összesen 15 frt. — Ganzaugh Miklós gyűjtő ivén: Kalmár Tivadar 3 frt. Mandelik Dániel 1 frt. Horváth Lajos 1 frt. Fith Lajos 50 kr., Soltész Nándor 1 frt. Tagányi Gábor 1 frt. Szuhár Béla 50 kr., Diószoghi Lajos 50 kr., Rózsay Rezső 1 frt. Benigny Gyula 1 frt. Bokray Gusztáv 1 frt. Horváthy Ferencz 1 frt. Riezverkedy 50 kr., Soika Gyula 1 frt. Lipták Róbert 50 kr., Körös László 1 frt. Majorszky Ferencz 50 kr., Sikorszky András 2 frt. Bellis János 50 kr., Harmanesok 1 frt. Gergelyffy 1 frt. Olvashtan aláírás 30 kr., Dr. Sztelldó Gusztáv 1 frt. Összesen 21 frt 80 kr.

Nekrolog. Dobai Dobay Agoston 1848/49-iki nyug. honvéd alezredes, annak neje: szül. Gedeon Laura és leánya: Margit, fájdalomtól megtört szívvel jelentik felejthetetlen nővére, illetőleg sógorneje és nagynénje: Dobai Dobay Amália urhölgynek folyó hó 23-án délutáni 5¹/₄ órakor, életének 78. évében, e halotti szentségek újratos feltétele után Kassán, az orsolya szűzek zárdájában, végelgyengülésben történt gyászos kimúltát. A boldogult hamvai feb. hó 25-én délelőtt 9 órakor a zárdáépületben, a r. kath. egyház szertartása szerint

beszenteltettek, s a kassai pályaudvarhoz kísértettek feb. hó 26-án pedig sárosmegyei Pétermezőről a Dobi család sírboltba örök nyugalomra tétettek. A temetésen jelen voltak: id. Péchy Antal, Péchy Ernő, Péchy Ferencz, Dobay Sándor, Dobay Imre, Baán Géza, Tahy Géza, Czabaly Géza, Bánó Iván urak és számos mások.

Felsült Nimródok. A-Szalókon történt, hogy z ottani nimródok nyulvadászatra indultak. Szegény nyulak, midőn az ember a farsang örömeit élvezi, ők remegő szívvel várják hosszú, 160 napos böjtjük utolsó napjait. Szegény alsó-szalóki nyúl, ledurrantották! De ez egyszer a nemzisi nyomokban járt, a vadászoknak. A leterített pródára egy hatalmas köszáli sas esapott le, hogy azt elragadja; de a sas is megjárta míg ő lakmározáshoz készült, addig oda értek a esaholó vadászok s elhajtván a sast pár perez alatt betemették a végett ért áldozatot. A vadászok a most leirt tragi-komikumot a hegytővén állva végig nézték; de mivel peesnye minden áron kellett, úgy segítettek magukon, hogy a legközelebbi patak partján pár kömös halat fosztottak meg két czombjától. Ez sem volt rossz!

Garázdalkodók. Kellemesen mult hó 18-án úgy éjjeltájban Feczko István háza ablakánál három ismeretlen egyén azon kéréssel jelent meg, hogy engedjék be őket, mert nagyon fáradtak és éhesek meg akarnak pihenni. A szolgáló által beboesátva kenyeret s fölliter pálinkát rendeltek; de alig hogy e quantumot felemésztették, azonnal szó nélkül hozzáláttak a butorok fölforgatásához. A szolgáló azon figyelmeztetésére, hogy esendesüljenek s fizessék meg a pálinkát, a garázdák egyike dühbe jött s pénzt követelt a megijedt szolgálótól. Segélykiáltására a gazda segédjével berohant, mire a garázdák egyike kést rántott s az utóbbinak jobb karján mély sebet ejtett. Erre mind a három egyén a szobát elhagyta s útezára érve az ablaktáblák beveréséhez fogtak. E kritikus pillanatban jelent meg a esendőség s a tetteseket letartóztatva a királyi ügyészségnek szolgáltatatta ki.

Fontos irodalmi hír. Már húsz éve annak, hogy Vörösmarty Mihály összes művei megjelentek. Miután 1871-ben Ráth Mórnak, a művek akkori kiadójának, kiadási joga megszűnt, a példányok pedig elfogytak és már évek óta a könyvpiacra nem kaphatók; nagyon örvendetes azon hír, hogy Mehner Vilmos, jó hírnevű kiadóczég a kiadási jogot Vörösmarty örökösaitől megszerezte és egy új legteljesebb díszkiadást ad ki legközelebb. Az új kiadás Gyulay Pál felügyelete alatt kerül sajtó alá s magába foglalandja Vörösmarty több oly nagybecsű művét is, melyek az eddigi kiadásokban nem jelentek meg. Ez igen díszes kiállítású, irodalmi kincset képező, teljes új kiadásra mi is felhívjuk a figyelmet, mint azt a fővárosi sajtó joggal tette.

Az „Ország-Világ” legközelebbi száma olyan dolgokat tartalmaz, melyeket irodalmi események sorában szoktak emlegetni. Szontágh Pál a képviselőház alelnöke Resurrexit ezimen irt egy epigrammatikus költeményt. Degré Alajos kiténő regénye fokozott érdekességgel bonyolódik. Nagy nevű tudósunk és történetírónk Szilágyi Sándor közöl egy Luther ereklyé, mely a német tudományos világban is feltűnést fog keltetni. Az „Ország-Világ” valóban megérdemli a közönség támogatását. Képei minden hazai vállalattal nemcsak versenyeznek, de sokban megelőzik.

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapest a nemzeti színház bérlházában megjelent a magyar általános levelező 12-ik füzete, szerkeszti Knorr Alajos. E füzetben folytatja a szerző az irodalom ismertetőt. Különösen értekezik a külvilági költészetről, ismerteti a leiró költészetet, ennek neveit, a prozai elbeszélést, a munkát, regét, legendát, regényt, a költői beszélyt és románézet a lantos elbeszélést, a balladát, az eposzt vagyis hőskölteményt, értekezik a szinköltészetéről, ismerteti a drámát, tragédiát és a vigjátékok, népsziművet, daljátékok, operettet és az énekes játékok. — Közöl emlékeveseket és aphorismákat és ezek után áttér a közlekedési intézetek ismertetésére. Szól különösen a postáról és a posta üzlet körébe tartozó ügyekről, különösen ismerteti a levélposta kezelés szabályait, és hozza ugy a belföldi mint a külföldi levélposta tarifát. Ezen tartalmas füzet ára 30 kr. Ugyanezen kiadónál kapható az Ön-ügyvéd című közhasznu mű is füzetekben föl-kötetben és egész kötetben.

Felölös szerkesztő: **Hedry Bertalan.**

Kiadótulajdonos: **Hajtsch Lajos.**

HIVATALOS ROVAT.

152 tkszám. 1884.

798 1—1

Hirdetmény.

Az eperjesi kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírré tétetik, miszerint az „Eperjesi népbank” végrehajthatónak Gulas András végrehajthatott elleni árverési ügyében 92 frt s jár. behajtása tekintetéből.

1-ször Elárvereztetik Klembérek község 18-ik számú telekjegyzőkönyvében alperes nevén álló ingatlan.

2-ször Kikiáltási ár 455 frt 50 kr.

3-szor. Az árverés a kebelbéli telekkönyvi hivatalban 1884. évi április hó 25-ik napjának délelőtti 10 órákor megtartatik.

4-szer. Venni szándékozók kötelesek 45 frt 55 krt készpénzben vagy óvadékpapírokban bánatpénzül letenni.

5-ször. A vételár egyenlő részletekben és pedig az 1-ső részlet egy hó, a 2-ik két hó és a 3-ik három hónappal a leütéstől számítva 6%

kamatokkal az eperjesi kir. adó- mint letéti hivatalba lefizetendő, a bánatpénz az utolsó részletbe beszámíttatik.

6-szor. A feltételek alulírott hatóságnál megtekinthetők.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Eperjesen. 1884. évi január hó 24-én.

GÖNCZY,
h. jegyző.

PÉCHY,
elnök.

4079 tkszám. 1883.

797 1—1

Hirdetmény.

Az eperjesi kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírré tétetik, miszerint Jelenik-Almássy István, mint az eperjesi ev. ker. Collegium felügyelője végrehajthatónak özvegy Buró-Jeszenszky Georgina mint kk. Buró Albán, Hermina és Etelka t. t. gyámánya és társai végrehajthatottak elleneni

árverési ügyében 245 frt s jár. behajtása tekintetéből:

1-ször. Elárvereztetik Eperjes sz. kir. város 364. és 365. számú telekjegyzőkönyvébeni ingatlan.

2-szor. Kikiáltási ár 1237 frt.

3-szor. Az árverés a kebelbéli telekkönyvi hivatalban 1884. évi márczius 31-ik napjának délelőtti 10 órájkor megtartatik.

4-szer. Venni szándékozók kötelesek 123 frt 70 krt készpénzben vagy óvadékpapírokban bánatpénzül letenni.

5-ször. A vételár egyenlő részletekben és pedig 1-ső részlet egy hó, a 2-ik két hó és a 3-ik három hónappal a leütéstől számítva 6% kamatokkal az eperjesi kir. adó- mint letéti hivatalba befizetendő, bánatpénz az utolsó részletbe beszámíttatik.

6-szor. A feltételek alulírott hatóságnál megtekinthetők.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Eperjesen 1883. évi december hó 31-én.

Gönczy,
h. jegyző.

Péchy,
elnök.

NEM HIVATALOS ROVAT.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Valahára!!

Ernyedetlen tanulmány folytán végre sikerült Dr. **Bendennek** oly

hajkenőcsöt

előállítani, melyből teljes joggal elmondhatni, hogy megfelel valódi céljának. Aránylag rövid idő alatt teljes erős haját és szakált növeszt. A feltaláló jót áll a feltétlen eredményért.

Ára egy üvegnek 2 frt.

Az összeg előleges megküldése mellett csupán a feltalálónál dr. **Bendennél** kapható, Prága, Salmgasse 7.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

788 5—3

ÁRVERÉSI HIRDETÉS.

A mislyei m. kir. közalapítv. ker. főtisztviség részéről ezenül közhírré tétetik, miszerint a curiatybeí tanulmány alapítványi uradalom tulajdonát képező Sárosmegye Mochnya község határában fekvő 221 hold kiterjedésű földbirtok a hozzá tartozó gazd. épületekkel együtt f. évi márczius 18-án délelőtti 10 órákor Alsó-Mislyén a főtisztvis irodában zárt ajánlati verseny útján, s ugyanekkor a mochnyai koresma és italméresi jog is, zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverés útján, előbbi 1884. évi okt. 1-től számítandó 9 évre, utóbbi 1884. évi okt. 1-től számítandó 3 évre, bérbe fog adatni.

A fent kitétt határnapig a mislyei főtisztviséghez beadandó zárt ajánlatok kizárólag magyar nyelven szerkesztendők s 50 kros bélyeggel látandók el. A földbirtokra benyújtandó zárt ajánlatokhoz 221 frt, az italméresi jogra benyújtandóhoz pedig 30 frt bánatpénz esatolandó. A zárt ajánlatban az ígérendő bér betűvel és számmal tisztán kiirandó, továbbá kiteendő benne, hogy versenyző az árverési feltételeket — melyek a főtisztvis irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők — ismeri és elfogadja.

Utó, vagy a feltételektől eltérő ajánlatok el nem fogadhatnak; az árverésben részt nem vehetnek: községek mint ilyenek, továbbá kiskorúak, végre az uradalomnál hátralékban lévő, vagy perben álló bérlők.

M i s l y é n, 1884. évi február hó 9-én.

Kir. közalapítv. ker. főtisztviség

Legjutányosabb árak mellett

Van szerencsém a t. ez. vidéki és városi közönség becses tudomására hozni, hogy mártól fogva nagy raktárt tartok **kész női felöltők, Jaquettek, Mantlettek és esőköpenyek,** továbbá **gyermekruhák, felöltők és porköpenyekből.**

A fentemlített cikkekért mérték után is, saját felelősségemre eszközölöm.

Beesés látogatásért esd

Zavatzky Szilárd,

(ezelőtt KOSCH)

divat-, rőfös- és vászon-
795 3-2 kereskedő Eperjesen.

Legjutányosabb árak mellett

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Örökeladási hirdetés.

A vallás- és közokt. miniszterium f. évi 2240. sz. rendelete alapján közhírré tétetik, hogy Abauj-Tornamegyében fekvő az alapítv. mislyei uradalomhoz tartozó ósvai italméresi jog és hozzá tartozó épületek folyó évi márczius hó 19-én délelőtti 10 órákor a mislyei főtisztvis irodában zárt ajánlatokkal egybekapcsolva nyilvános szóbeli árverésen örök áron eladatnak. — A kikiáltási összeg 9700 forint.

Az örökeladási feltételek Alsó-Mislyén a főtisztvis irodában, a hivatalos órák alatt betekintheők.

Az 50-kros bélyeggel ellátott, magyar nyelven szerkesztett zárt ajánlatok a fent kitétt időig 970 frt bánatpénzzel és azon kijelentéssel látandók el, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és azokat elfogadja.

Utó, vagy a feltételektől eltérő ajánlatok el nem fogadhatnak. Mislyén, 1884. február 16. án.

804 3—2

Kir. közalapítv. főtisztviség.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Eperjesen

a magyar utczában épült 150. számú ház szabad kézből eladó.

780 4-3

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Édes anyám, ki már éltés asszony, huzamosabb időn keresztül es ú z b a n szenvedett anélkül, hogy segélyre talált volna. Véletlenségből azonban egy háziszert birtokába jutottam, mely nemesak nekem szerzett gyógyulást, hanem jó anyámat is gyorsan megszabadította a fájdalomtól. Hasonló bajban szenvedőknek hálából szívesen adok díjtalanul közelebbi utasítást.

Hlina M.,

Bécs, I. Getreidemarkt 2.

805 4—1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Szinyey-Péchy Mária tulajdonát képező, Eperjesen a főtúczán fekvő házában f. 1884. évi április hó 1-től egy **utczai bolt** és ahhoz tartozó udvari lakás bérbeadó. Közelebbi értesítés a háztulajdonosnál.

803 3—1

A
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK
TÖRLESZTÉSI

JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

engedélyez

5%-os BANK-ZÁLOGLEVELEK BEN,

előnyös feltételek mellett és pedig földbirtokra a magyar korona területén, valamint a vidék nagyobb városaiban fekvő bérházakra is.

Ezen tüzletre vonatkozó határozmányok kívánatra megküldetnek.

802 4—1

